

Моріс Метерлінк

M. Maeterlinck.

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

**Моріс Метерлінк – блакитний
птах світової літератури**

(до 160-річчя з дня народження Моріса Метерлінка)

Бібліографічний список літератури

Київ – 2022

Моріс Метерлінк — блакитний птах світової літератури: бібліогр. спис. до 160-річчя від дня народження М. Метерлінка / упоряд. А. Р. Своровський; ред.: Т. В. Мамалига; Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації); Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування. — Київ, 2022. — 12 с.

Бібліографічний список складено до 160-річчя з дня народження відомого бельгійського письменника Моріса Метерлінка.

Список містить матеріали про життя та творчість, добірку творів письменника і дослідження творчості.

При складенні списку використано літературу з електронних каталогів Публічної бібліотеки імені Лесі Українки, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, пошукової системи Google Академія.

До списку увійшли книги, статті зі збірників та періодичних видань. Матеріал розміщено в алфавітному порядку. Список розраховано на викладачів, студентів, школярів та всіх, кому цікаве становлення світової літератури.

Упорядник:
Редактор-бібліограф
Відповідальний за випуск
Телефон для довідок
e-mail

Своровський А. Р.
Мамалига Т. В.
Денисова С. О.
486-01-46
lubibl@ukr.net

Моріс Метерлінк народився 29 серпня 1862 року у бельгійському містечку Гент. Моріс отримав початкову домашню освіту, а у дванадцятирічному віці вступив до єзуїтського коледжу святої Варвари

Хоча Моріс Метерлінк не мав схильності до юриспруденції, у 1881 році він вступив у Генті на юридичний факультет, де за наполяганням батька опановував професію адвоката. Моріс продовжував писати вірші, і деякі з них у 1883 році були надруковані в доволі авторитетному журналі «Jeune Belgique» («Молода Бельгія»), який тоді відіграв важливу роль у зародженні нової бельгійської літератури.

У 1885 році юнак завершив навчання в університеті і, знову ж таки виконуючи волю батька, поїхав у Францію, щоб продовжити освіту в Паризькому університеті Сорбонна.

Рання драматургія Метерлінка базувалася на естетичній теорії, яку він виклав у книзі "Скарби смиренних" (1896), зокрема в есе "Трагічне щоденного життя". У ньому письменник виклав основні принципи символістської "нової драми", а також дав назву своєму театру — "театр статичний", або "театр мовчання". У 1887 році Метерлінк видав збірку «Оранжереї» (або «Теплиці»)

У 1889 році Морісу вдалося вмовити матір витратити 250 франків на друк 30 примірників його першої п'єси «Принцеса Мален», написаної за мотивами моторошної казки із трагічним фіналом, опублікованої раніше німецькими фольклористами братами Грімм.

"Принцеса Мален" — перше значне досягнення символічного театру Метерлінка. Незабаром після цієї драми були написані дві одноактні п'єси "Непрошена" і "Сліпі" (1890), які утвердили славу драматурга нового напрямку. Дія в них зведена до процесу очікування. Не випадково критики назвали їх "драмами очікування" — настільки точно вони відповідали програмним вимогам теорії "статичного театру". В обох п'єсах "непрошеною гостею" стає Смерть — одна з трансформацій невідвортної долі в театрі Метерлінка.

"Смерть Тінтажіля" — остання з п'єс Метерлінка, де долю героїв визначає фатум, вона завершує перший період його творчості.

З 1896 Метерлінк живе у Франції, переважно в Парижі. Тут він зближується зі символістами, які чинять на нього величезний вплив. Ідеалізм і символізм знайшли відображення в ранніх художніх творах Метерлінка (книга «Скарби смиренних», 1896). Популярність Метерлінку приносить п'єса-казка «Принцеса Мален» 1889; одноактні п'єси «Непрошена», «Сліпі», (обидві 1890) — п'єси про незадоволення, яке змушує шукати і не знаходити щастя і любов у повсякденному житті; драма «Пелеас і Мелісанда», 1892 — символічна драма ідеальних закоханих, котрі знищують самі себе в пошуках досконалості. Критики охарактеризували це як «драматургія мовчання, натяків і недомовок». Головні теми його творчості — смерть і значення людського життя, місце і роль людини в суспільстві, в історії.

Творчість Метерлінка в 1900-х роках багато в чому відрізняється від попереднього періоду. Його герої стають активними, творчими, здатними боротися за своє щастя і щастя інших.

Наступний етап творчості Метерлінка відкриває п'єса "Монна Ванна" (1902), у якій провідною стає тема самовідданої боротьби людини зі злими силами долі, які вона перемагає. У цій п'єсі знаходить відображення філософська концепція, сформульована Метерлінком у книзі "Таємний храм" (1902) — прагнення подолати містику й песимізм, оспівати життєву активність, жадобу пізнання. Страх перед таємничим, перед сліпою долею, яка найчастіше набуває форми смерті, здається йому тепер безплідним. Необхідно йти за тією істиною, яка "дозволяє зробити якомога більше добра і дає якомога більше надії". У центрі уваги драматурга, вважає тепер Метерлінк, повинна бути не проблема ставлення людини до вічності, долі, смерті, а проблема ставлення людини до інших людей, до суспільства.

Одним з найвизначніших досягнень драматургії М. Метерлінка стала п'єса-казка "Синій птах" (1908) — гімн життю, пізнанню, душевному здоров'ю, красі та шляхетності. Ця драма Метерлінка більшою мірою романтична, ніж символістська.

П'єса багата на фантастику, її головні герої з легкістю переносяться в чарівний світ казкових образів. 1909 року була поставлена знаменита п'єса «Синій птах», у якій герої подорожують по світу в пошуках щастя, а знаходять його у себе вдома. Феномен незадоволеності людини і пошуків щастя Метерлінк і далі розробляє у продовженні феєрії «Синій птах» — п'єсі «Заручення» (1918).

У пізніх п'єсах Метерлінк звертався до біблійних, казкових та історичних сюжетів. Мотив смерті постійно є у творах письменника, а в пізній творчості наростає інтерес до містики й окультизму.

У філософських есе Метерлінк звертається до філософії та естетики символізму. У найвідоміших філософських творах «Життя бджіл» (1901), «Життя термітів» (1926) і «Життя мурашок» (1930) письменник намагався пояснити життя і діяльність людини через аналогії, взяті зі спостережень за природою.

1911 року Моріс Метерлінк став лауреатом Нобелівської премії з літератури «за його багатогранною літературною діяльністю, і особливо його драматичні твори, що відрізняються буйством уяви і поетичною фантазією».

1940 року Метерлінк утік від німецької окупації до США, через проблеми зі здоров'ям повернувся до Франції в 1947 році. Помер у Ніцці 6 травня 1949 року від серцевого нападу.

Творчий доробок Моріса Метерлінка

1. Метерлінк, М. Блакитний птах : [феєрія] / Моріс Метерлінк ; пер. з фр., передм., післям. та прим. Дмитра Чистяка. — Тернопіль : Богдан, [2011]. — 119 с.

2. Метерлінк, М. Блакитний птах : [феєрія в шести діях, дванадцяти картинах] / Моріс Метерлінк ; [пер. з фр. І. В. Крикунова]. — Київ : Кондор, 2021. — 188 с.

3. Метерлінк, М. Блакитний птах : [феєрія-казка : переклад] / Моріс Метерлінк. — Київ : Кондор, 2020. — 186 с.

«Блакитний Птах» — феєрія-казка, що втілила в собі філософію мрії. Можна навіть сказати, що ця драматична притча — утопія й пророцтво одночасно, символістський зліпок і відлуння «Божественної комедії» Данте. Тому що, подібно великому флорентійцю, Метерлінк проводить своїх героїв і через Царство Мертвих, і через Країну Блаженств, через Минуле, Сьогодення й Майбутнє. Разом з тим, в ожиліх антропоморфних стихіях — Вогні, Воді, Світлі, Ночі (Темряві), Часу, — проступають архаїчні риси язичницьких Божеств, а в тваринах, рослинах і речах — відблиски Прадавніх тотемів. Філософія помножена на Фантазію обернулася ефектом надзвичайної виразності й краси.

4. Метерлінк, М. Життя бджіл ; Розум квіток ; Пахощі : філософські есеї / Моріс Метерлінк ; пер. Маркіяна Якуб'яка. — Львів : Апріорі, 2019. — 239 с. : портр.

Письменник звертався до філософії та естетики символізму, намагаючись пояснити життя і діяльність людини через аналогії, взяті зі спостережень за природою.

5. Метерлінк, М. Монна Ванна : п'єса в трьох дійствах / Морисъ Метерлинкъ ; пер. Э. Маттерна и А. Воротникова. — Москва : Типо-литогр. А. В. Васильева, 1902. — 95 с.

6. Метерлінк, М. Монна Ванна : драма : в 3 актах / Моріс Метерлінк ; пер. Ф. К. — Кам'янець н/П. ; Одеса : Чорномор, 1923. — 56 с.

7. **Метерлінк, М. Неминуча** : [проза] / Моріс Метерлінк ; пер. з бельг. Лесі Українки // Дніпро. — 2010. — № 10-11. — С. 78-87.

8. Метерлінк, Моріс. Непроханий Гість / М. Метерлінк ; пер. М. Антонюк ; критичний етюд Л. Горенко. — Київ : Грунт, 1918. — 63 с. — (Універсальна бібліотека ; №6).

9. Метерлінк, М. П'єси / Моріс Метерлінк ; з фр. пер. Дмитро Чистяк. — Київ : ПУЛЬСАРИ, 2007. — 247 с. : портр.

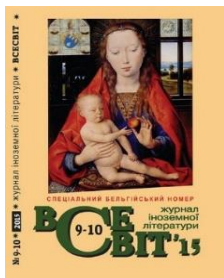
До видання вибраних драматичних творів класика світової літератури, лауреата Нобелівської премії Моріса Метерлінка (1862–1949) увійшли найзнаковіші п'єси: "Сліпі", "Пелеас і Мелісанда", "Аріадна та Синя Борода", а також феєрія "Блакитний птах", уведена до програми із зарубіжної літератури у середній і вищій школі. Окремим виданням вибрані й коментовані драматичні твори Моріса Метерлінка публікуються в Україні вперше.

10. **Метерлінк, М. Пелеас і Мелісанда**: [драматургія] / Моріс Метерлінк ; пер. з фр. Д. Чистяк // Всесвіт. — 2017. — № 11-12. — С. 199-233 : іл.

11. **Метерлінк, М. Полное собрание сочинений. Т. 1-2** / М. Метерлінк ; пер. с фр. Н. Минского, Л. Вилькиной ; подъ ред. Н. Минского. — Петроградъ : Изданіе т-ва Ф. Марксъ, 1915. — 268 с., 247 с. : портр.

12. **Метерлінк, М. Полное собрание сочинений. Т. 3-4** / М. Метерлінк ; пер. с фр. Н. Минского, Л. Вилькиной ; подъ ред. Н. Минского. — Петроградъ : Изданіе т-ва Ф. Марксъ, 1915. — 410 с., 290 с.

13.

Метерлінк, М. Принцеса Малена : драма / Моріс Метерлінк ; пер. з фр. Д. Чистяк // Всесвіт. — 2015. — № 9-10. — С. 176-231 : фото.

14.

Метерлінк, М. Рання драматургія / Моріс Метерлінк ; пер. з фр., передм. та комент. Дмитра Чистяка ; [Королівська академія французької мови та літератури Бельгії ; Європейська академія наук, мистецтв і літератури ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка]. — Київ : Радуга, 2015. — 283 с.

До видання творів класика бельгійської літератури, лауреата Нобелівської премії Моріса Метерлінка (1862-1949) увійшло повне зібрання ранньої драматургії письменника. Ці твори справили визначний вплив на становлення європейської нової драми і досі захоплюють широкі читацькі кола. До того ж, видання ранніх драм М. Метерлінка - це знакова хрестоматія текстів, що вивчаються у середній та вищій школі України.

15.

Синій птах : антологія творів зарубіжних письменників для дітей та юнацтва : [для мол. та серед. шк. віку] / [пер. Н. Павловської ; худож. А. Куртяк]. — Київ : АВІАЗ, 2011. — 255 с. : іл.

16.

Метерлінк, М. Синій птах : казка : для дітей та юнацтва / Моріс Метерлінк ; переказ Дзвінки Федорців. — Львів : Априорі, 2020. — 125 с. : іл., портр.

17.

Метерлінк, М. Синій птах : казка : [для серед. шк. віку] / Моріс Метерлінк ; [переказав з фр. Л.Л. Яхнін ; пер. з рос. Ю. Надзбручанець ; худож. І. Бодрова]. — Київ : Махаон-Україна, 2006. — 96 с. : іл.

18.

Метерлінк М. Синій птах : п'єса-феєрія : для серед. та ст. шк. віку /Моріс Метерлінк. ; пер. і передм. С. Грицюка. — Київ : Котигорошко, 1997. — 96 с.

19.

Метерлінк, М. Синій птах : [п'єса-феєрія на шість дій, дванадцять картин] : для серед. шк. віку : [пер. з фр.] / Моріс Метерлінк ; [упоряд. та передм. Л. Слободянюк]. — Київ : Школа, 2009. — 190 с.

До книжки увійшли два твори лауреата Нобелівської премії, видатного бельгійського письменника М. Метерлінка — «Синій птах» та «Заручини».

Життєвий та творчий шлях

20. Tchystiak, D. Un oiseau face à la mer : in memoriam Maurice Maeterlinck = [Птах над морем : світлій пам'яті Моріса Метерлінка] / Dmytro Tchystiak. — [Paris] : Institut culturel de Solenzara, [2013]. — 24 p.

Стаття про М. Метерлінка.

21. Бойко, І. М. Матеріали до біографій письменників / І. М. Бойко // Зарубіжна література в школі. — 2008. — № 4. — С. 7-14.

Стаття про М. Метерлінка.

22. М'якота, І. М. Казас і драматургія М. Метерлінка: досвід інтермедіального аналізу / Іванна М'якота // Народознавчі зошити. — 2014. — № 5 (119). — С. 929-935.

Досліджується специфіка художньої інтерпретації драматургічних творів бельгійського письменника-символіста М. Метерлінка в ілюстративних циклах севастопольського художника Михайла Казаса (1889—1918).

23. Гордиенко, Е. Метерлінк. Бельгійський Шекспир / Евгения Гордиенко // Смена. — 2015. — № 2. — С. 18-23 : іл.

Стаття про М. Метерлінка.

24. Пиглюк, І. Моріс Метерлінк : внутрішня перемога над життєвими випробуваннями / Іванна Пиглюк // Дніпро : літ.-худ. журнал. — 2016. — № 10-12. — С. 160-162 : іл., портр., фото.

Стаття про М. Метерлінка.

25. [Чистяк, Д. Блакитний птах світової літератури](#) / Дмитро Чистяк // Всесвіт. — 2008. — №1-2. — С. 172-174.

Стаття про М. Метерлінка.

26. Шкунаева, И. Д. Бельгийская драма от Метерлінка до наших дней : очерки / И. Д. Шкунаева. — Москва : Искусство, 1973. — 448 с.

В нарисах І.Д.Шкунаєвої "Бельгійська драма від Метерлінка до наших днів" розглядається творчість як драматургів кінця ХІХ - початку ХХ століття - М.Метерлінка, Е.Верхарна, Ф.Кроммелінка, так і п'єси, створені бельгійськими письменниками в пізніший період, до творів, написаних і поставлених останніми роками. Автор досліджує ідейні мотиви, художні прийоми, своєрідність стилістики драматургії М.Гельдероде, Г.Тейрлінка, Г.Клауса, П.Віллемса, Ш.Бертена, Т.Брюлена. Книга буде цікава як фахівцям, так і широкому колу читачів

Літературна критика творчості

27. Бондарук Л. В. Авторські прийоми відтворення символістського образу в драматичному тексті : Леся Українка/Моріс Метерлінк [Електронний ресурс] / Л. В. Бондарук// Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту імені В. І. Вернадського Серія: Філологія. Соціальні комунікації. — Запоріжжя : Гельветика, 2019. — Т. 30 (69), № 3, ч. 2. — С.155-159. — Режим доступу: <https://bit.ly/3zy31yz>. — Назва з екрана.

У статті проаналізовано способи інтеграції зарубіжної символістської драми в українському літературному просторі (на прикладі інтерпретації драми Моріса Метерлінка «Неминуца» Лесею Українкою). Розглядається проблема статусу символістської драми в загальнолітературному контексті, а також роль і функціонування символу в драматичному наративі.

28. Леся Українка та Моріс Метерлінк – концепція символічної мови [Електронний ресурс] / Л. Бондарук // Леся Українка і сучасність: зб. наук. пр. — Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. — Т. 6. — С. 151-161. — Режим доступу: <https://bit.ly/3J9H61A>. — Назва з екрана.

Розкриваються особливості інтерпретації символізму М. Метерлінка в інтелектуально-художньому просторі творчості Лесі Українки. Це дозволяє простежити сукупність міжлітературних зв'язків представників французького символізму у сфері рецензії і типології та визначити їх роль у загальноєвропейському розвитку символізму кінця ХІХ – початку ХХ століть.

29. Бондарук, Л. В. Символ у багаторівневій структурі тексту: Марсель Пруст, Моріс Метерлінк / Людмила Бондарук ; [наук. ред. М. В. Моклиця] ; МОН України, Східноєвроп. нац. ун-т ім. Л. Українки. — Вид. 2-ге, змін. та доп. — Луцьк : Вежа-Друк, 2020. — 327 с. : іл., табл.
30. Борецький, Л. М. Ключ до твору – в його символіці / Л. М. Борецький // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. — 1997. — № 9. — С. 39-41.
31. Гнатюк, Л. Виявити спорідненість письменників на філософському та образно-стильовому рівні. Урок компаративного аналізу за п'єсами М. Метерлінка «Синій птах» і Лесі Українки «Лісова пісня» / Людмила Гнатюк // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. — 2007. — № 4. — С. 38-40.
32. Кольшева, М. А. Жанр ессе в творчестві Моріса Метерлінка: к постановке проблемы / М. А. Кольшева, Н.А. Ищенко // Культура народов Причерноморья. — 2014. — № 271. — С. 158-160.
Есе, як оригінальна і складна форма самосвідомості автора, виражає духовний досвід особистості бельгійського письменника Моріса Метерлінка, драматурга і філософа. Вона передає його індивідуальний шлях переживання і осмислення життя, оформлений в слові, що є спочатку процесом філософським, а вже після - художнім. У статті виявлено основні особливості жанру і їх репрезентації у творчості Моріса Метерлінка.
33. Зингерман, Б. И. Очерки истории драмы 20 века : Чехов, Стриндберг, Ибсен, Метерлинк, Пиранделло, Брехт, Гауптман, Лорка, Ануй / Б. И. Зингерман ; АН СССР. — Москва : Наука, 1979. — 392 с.
34. Ков'ях, Т. В. У пошуках Синього Птаха : інсценівка за мотивами п'єси М. Метерлінка "Синій Птах" / Т. В. Ков'ях // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. — 1997. — № 9. — С. 42-44.
35. Конєва, Т. М. Моріс Метерлінк «Сліпі» – Олександр Олесь «Танець Життя»: типологічні збіги й відмінності [Електронний ресурс] / Т. М. Конєва // Світова література в літературознавчому дискурсі ХХІ ст. ХІ : Міжнар. Чичерінські читання / упоряд. І. А. Сенчук. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. — С. 43-46. — Режим доступу: <https://bit.ly/3JaUwh0>. — Назва з екрана.
Мета статті – на основі компаративного аналізу дослідити типологічну спорідненість символістських драматичних творів «Сліпі» М. Метерлінка й «Танець життя» О. Олесь, виявити корінні зміни в структурі драматичного мистецтва початку ХХ ст.
36. Конєва, Т. Пейзаж та його художнє оформлення у драмах "Синій птах" М. Метерлінка і "Лісова пісня" Лесі Українки / Т. Конєва, Н. Тарасова // Філологічні науки : наук. журн. — 2012. — Вип. 11. — С. 20-24.
Мета статті полягає в розкритті ролі і усього розмаю художнього оформлення пейзажу у типологічно споріднених драмах української поетеси і бельгійського письменника.
37. Конєва Т. М. Театр М. Метерлінка й українське драматичне мистецтво початку ХХ століття / Т. М. Конєва // Філологічні науки : наук. журн. — 2019. — Вип. 31. — С. 20-26.
У статті здійснено спробу компаративного аналізу творів М. Метерлінка («Сліпі») й О. Олесь («Танець життя») на вісі специфіки реалізації їхніх ідейно-естетичних концепцій.

38. Медвідь, Н. О. Духовні скарби художнього світу Моріса Метерлінка і Лесі Українки : на матеріалі драм "Синій птах" і "Лісова пісня" / Н. О. Медвідь // Зарубіжна література в школах України. — 2007. — № 8. — С. 15-18.
39. Назарець, В. Н. "Візитна картка" Моріса Метерлінка / В. Н. Назарець, Є. М. Васильєв, Ю. В. Пелех. // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. — 2006. — № 1. — С. 25-27.
40. Узлова, О. Зарубіжна література ХІХ століття у висловах і цитатах / Оксана Узлова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. — 2010. — № 1. — С. 27-31.
41. Филиппов М. М. Этюды прошлого: избранные очерки, научные работы, художественная проза, литературно-критические статьи / отв. ред. Б. Г. Кузнецов; сост. У.И.Франкфурт. — Москва : Изд-во АН СССР, 1963. — 368 с. : ил.
42. Циховська, Е. Кореляція "свій-чужий" у Л. Стаффа та М. Метерлінка / Е. Циховська // Київські полоністичні студії. — 2013. — Т. 22. — С. 351-355.
У статті розглянуто концепт зовнішнього та внутрішнього простору через сприймання «свій-чужий», «безпечний-небезпечний» на матеріалі творчості Л. Стаффа та М. Метерлінка. Автор аналізує замкненість внутрішнього простору від проникнення інформації у творі «Там, усередині» М. Метерлінка, а також можливість втручання ліричного суб'єкта «свого» простору до «чужого» простору шляхом осягнення його об'єктів.
43. Чернігова Т. Велика перевага любові у філософії життя М. Метерлінка / Т. Чернігова // Гілея: науковий вісник. — 2013. — № 73. — С. 167-169.
У філософських есе художника можна відчутти та побачити етико-естетичну еволюцію у світлі християнського світовідчуття, а саме, з точки зору присутності у його творах християнської символіки, інтерпретації ним заповідей Божих та бачення Бога. В основі філософії життя М. Метерлінка, його етичних та естетичних поглядів в концепції людини та природи ми знаходимо зв'язаність з християнськими принципами та цінностями.
44. Чистяк, Д. Аналіз функціонування міфологічного інтертексту в драмі М. Метерлінка "Смерть Тентажиля" (1894) / Дмитро Чистяк // Мова та історія : зб. наук. праць. — Вип. 203. — Київ ; Умань: ПП Жовтий, 2012. — С. 4-12.
45. Чистяк, Д. О. Міфопоетична картина світу в бельгійському символізмі : [на матеріалі ранньої драматургії М. Метерлінка] : [монографія] / Дмитро Чистяк. — Київ : Журнал "Радуга", 2016. — 272 с.
У монографії розглядаються різноманітні аспекти лінгвоміфопоетичного аналізу художнього тексту, зокрема аналізу давньогрецького міфологічного інтертексту на матеріалі текстів ранньої драматургії М. Метерлінка.

